



Pact 2020

Prioriteiten in de uitvoering

Brussel, 25 mei 2011

De heer Kris Peeters
Minister-President
Vlaamse Regering

Martelaarsplein 19

B-1000 BRUSSEL

contactpersoon

Michel Dethée
mdethee@serv.be

ons kenmerk

SERV_BR_20110525_prioriteiten Pact 2020

Brussel

25 mei 2011

Prioriteiten in uitvoering van Pact 2020

Mijnheer de Minister-president,

Uw vraag aan de SERV naar prioriteitstelling in de uitvoering van het Pact 2020 heeft het voorwerp uitgemaakt van grondig overleg tussen de Vlaamse sociale partners.

Het formuleren door de SERV van hierna vermelde prioritaire thema's in de uitvoering van het Pact 2020 betekent uiteraard geenszins dat de Pact 2020 doelstellingen die betrekking hebben op de niet vermelde thema's ook maar in enigermate aan betekenis inboeten.

De oefening die werd gemaakt beoogt louter, op basis van een ingeschatte urgentie in de operationalisering van de diverse thema's, een focus te leggen in de uitvoering van het Pact 2020.

De SERV wenst u volgende vijf prioritaire domeinen in de uitvoering van het Pact 2020 voor te leggen: (1) Innovatie; (2) Internationaal ondernemen; (3) Energiebeleid; (4) Werk en (5) Armoede. Een efficiënte en effectieve overheid vormt de randvoorwaarde om de prioriteiten te realiseren.

Bij elk van de prioritaire domeinen suggereert de SERV eveneens een aantal pistes en actielijnen waarlangs het thema kan worden aangepakt.

De SERV onderstreept in deze de rol van het VESOC en dringt er op aan om via overleg tot een gedragen prioriteitstelling en overeenkomstige actielijnen te komen waardoor de uitvoering van het Pact 2020 op weg kan worden gezet.

Hoogachtend,

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Caroline Copers
voorzitter

Inhoudstafel

Samenvatting	4
1. Situering	5
2. Innovatie	6
2.1. Relevantie	6
2.2. Aanpak	7
3. Internationaal ondernemen	10
3.1. Relevantie	10
3.2. Aanpak	11
4. Energiebeleid	16
4.1. Relevantie	16
4.2. Aanpak	16
5. Werk: Meer mensen aan de slag, in meer werkbare jobs en in gemiddeld langere loopbanen	19
5.1. Relevantie	19
5.2. Aanpak	19
6. Armoede	22
6.1. Relevantie	22
6.2. Aanpak	23

Samenvatting

De vraag van de Minister-president aan de SERV naar prioriteitstelling in de uitvoering van het Pact 2020 heeft het voorwerp uitgemaakt van grondig overleg tussen de Vlaamse sociale partners.

Het formuleren door de SERV van hierna vermelde prioritaire thema's in de uitvoering van het Pact 2020 betekent uiteraard geenszins dat de Pact 2020 doelstellingen die betrekking hebben op de niet vermelde thema's ook maar in enigermate aan betekenis inboeten.

De oefening die werd gemaakt beoogt louter, op basis van een ingeschatte urgentie in de operationalisering van de diverse thema's, een focus te leggen in de uitvoering van het Pact 2020.

De SERV schuift volgende vijf prioritaire domeinen in de uitvoering van het Pact 2020 naar voor: (1) Innovatie; (2) Internationaal ondernemen; (3) Energiebeleid; (4) Werk en (5) Armoede. Een efficiënte en effectieve overheid vormt de randvoorwaarde om de prioriteiten te realiseren.

Bij elk van de prioritaire domeinen suggereert de SERV eveneens een aantal pistes en actielijnen waarlangs het thema kan worden aangepakt.

De SERV onderstreept in deze de rol van het VESOC en dringt er op aan om via overleg tot een gedragen prioriteitstelling en overeenkomstige actielijnen te komen waardoor de uitvoering van het Pact 2020 op weg kan worden gezet.

1. Situering

De SERV heeft – zoals trouwens ook eerder bij het Pact van Vilvoorde - het voortouw genomen in de voorbereiding van een nieuw toekomstcontract voor Vlaanderen: het Pact 2020. Op 20 januari 2009 werd het Pact 2020 onderschreven door de sociale partners, de regering, middenveldorganisaties en administratie.

De SERV heeft steeds beklemtoond dat pacten niet alleen moeten worden afgesloten, ze moeten vooral worden gerealiseerd. Voor de SERV is het cruciaal dat de breed maatschappelijk gedragen ambities in het Pact 2020 worden geconcretiseerd en op weg naar uitvoering worden gezet.

De SERV wenst de uitvoering van het Pact 2020 van nabij op te volgen en mee te sturen. Daarom startte de SERV onmiddellijk na de ondertekening van het Pact 2020 met de ontwikkeling van een voorstel van hanteerbare indicatoren om de Pact 2020-afspraken op te volgen. Onder meer op basis van de input van de SERV heeft de Studiedienst van de Vlaamse regering een indicatorenset ontwikkeld, die intussen is toegepast in een nulmeting (2010) en 1-meting (februari 2011) van de uitvoering van het Pact 2020.

In dit verband heeft de SERV in 2009 een nota uitgewerkt, waarmee hij zich richtte tot de aantredende Vlaamse regering. In deze nota - “Pact 2020: Stapstenen voor de nieuwe Vlaamse regering” - vertalen de sociale partners de doelstellingen van het Pact 2020 in te bereiken objectieven tegen 2014 en schuiven ze de hiertoe een reeks actielijnen naar voor.

Naar aanleiding van de recente 1-meting heeft de Minister-president op de plenaire VESOC-bijeenkomst van 29 maart 2011 de SERV gevraagd een voorstel van prioriteitstelling in de uitvoering van het Pact 2020 te formuleren.

Bij deze schuift de SERV vijf prioritaire domeinen in de uitvoering van het Pact 2020 naar voor:

1. Innovatie
2. Internationaal ondernemen
3. Energiebeleid
4. Werk
5. Armoede

Bij elk van de prioritaire domeinen suggereert de SERV eveneens een aantal pistes en actielijnen waarlangs het thema kan worden aangepakt. Een efficiënte en effectieve overheid vormt de randvoorwaarde om de prioriteiten te realiseren.

De SERV onderstreept in deze de rol van het VESOC en dringt er op aan om via overleg tot een gedragen prioriteitstelling en overeenkomstige actielijnen te komen waardoor de uitvoering van het Pact 2020 op weg kan worden gezet.

Het formuleren door de SERV van vermelde prioritaire thema's in de uitvoering van het Pact 2020 betekent uiteraard geenszins dat de Pact 2020 doelstellingen die betrekking hebben op de niet vermelde thema's ook maar in enigermate aan betekenis inboeten.

2. Innovatie

2.1. Relevantie

Innovatie is essentieel om de concurrentiekracht van de economie te verbeteren. Door te innoveren wordt immers geïnvesteerd in hogere toegevoegde waarde-activiteiten. In het Pact 2020 is als doelstelling (doelstelling 4) opgenomen dat Vlaanderen tegen 2014 3% van zijn BBP aan innovatie besteedt (Barcelona-norm).

Anno 2011 is duidelijk dat het behalen van de 1%-norm (1/3 publieke financiering van de totale R&D-investeringen in Vlaanderen) in 2014 moeilijk of niet meer haalbaar is¹. In dit licht heeft de Vlaamse Regering in het Vlaams Hervormingsprogramma Europa 2020 gesteld de 1%-norm voor de publieke R&D-investeringen in Vlaanderen effectief te realiseren tegen 2020, conform de Europese voorschriften.

Gegeven het belang van onderzoek, ontwikkeling en innovatie voor het op lange termijn vrijwaren en uitbouwen van het economische en industriële weefsel in Vlaanderen, dient de Vlaamse Regering duidelijk prioriteit te geven aan het nastreven van deze 1%-norm. De recent toegezegde extra-budgettaire inspanningen vormen in deze context een positief signaal. Ze moeten een hefboom vormen zodat ook de private investeringen in O&O worden opgedreven tot de vooropgestelde norm (2% BBP).

Naast de “gap” met de Barcelonanorm is ook de doelstelling om te komen tot een verdubbeling van de omzet uit nieuwe of verbeterde producten lang niet gerealiseerd. Ook het aandeel van innoverende bedrijven volgens bedrijfsgrootte blijft stabiel ten opzichte van 2007.

Daarnaast blijft Vlaanderen achterop op het vlak van kennisvalorisatie. Het verhelpen van de zogenaamde innovatie-paradox blijft zeer urgent. Vooral kleine bedrijven werken nog te weinig samen met andere actoren. Voor deze kleine bedrijven is het belang-

¹ De VRWI heeft 6 scenario's uitgetekend om de 1% publieke financiering van O&O te halen tegen 2014 (huidige verbintenis) en 2020. De VRWI plaatste de groeipaden tegenover de beschikbare vrije beleidsruimte en verschillende economische groei-scenario's.

Deze scenario's zijn:

- Lineaire groei naar 1% in 2014. Dit impliceert jaarlijkse budgetopstappen van gemiddeld 314 miljoen €.
- Lineaire groei naar 1% in 2020. Dit impliceert een gemiddelde jaarlijkse investering van 174 miljoen € (2012 : 134 miljoen € - 2020 : 224 miljoen €).
- Lineaire groei naar 1% in 2020 met extra versnelling tot 2014. Dit impliceert een budgetverhoging van 194 miljoen € in 2012 naar 224 miljoen € in 2014, vanaf 2015 gemiddeld 156 miljoen € (range 134 in 2015 naar 181 miljoen € in 2020).
- Jaarlijkse groei van 8%. In dat geval wordt 1% pas gehaald in 2026.
- Jaarlijkse groei van 8% met versnelling tot 2014. Tot 2014 is een gemiddelde opstap vereist van 194 miljoen €, vanaf 2015 8% groeिनorm. De 1% wordt gehaald in 2021.
- Jaarlijkse groei van 8% naar de 1% in 2020 met eerste herstel in 2011 en extra versnelling tot 2014. Dit veronderstelt een versnelde groei naar 2014 (gemiddelde opstap 170 miljoen €), vanaf 2015 8% groeिनorm (1% wordt gehaald in 2020). Dit scenario draagt de voorkeur weg van de VRWI.

rijk dat de innovatie-absorptiecapaciteit wordt verhoogd, zodat kennis- en onderzoeksresultaten meer dan vandaag omgezet kunnen worden in innovatieve commerciële producten en diensten.

2.2. Aanpak

Om te evolueren naar een competitieve en duurzame economie dient Vlaanderen – dixit het Pact 2020 - tegen 2020 uit te groeien *“tot een toonaangevende, innovatiegedreven kenniseconomie met een sterk ondernemerschap en een sterke internationale oriëntatie die op duurzame wijze tot welvaartscreatie in staat is. De Vlaamse industrie en marktdiensten concentreren zich op kennisintensieve goederen en diensten met een hoge toegevoegde waarde”*.

Innovatie is een noodzakelijke, prioritaire pijler om deze ambitie te realiseren. De SERV dringt er sterk op aan om verder betrokken te worden bij het uitstippelen van het nieuwe industrieel beleid en het innovatiebeleid (inclusief het nieuwe Innovatiepact).

Onderstaande actiepunten dienen gezien als een mogelijke aanzet voor verder overleg, niet als een exhaustieve lijst. De SERV gaat ervan uit betrokken te worden bij de operationalisering door de Vlaamse regering.

Mogelijke actiepunten:

2.2.1. Een visionair transitiebeleid en meerjarenactieplan op basis van strategische keuzes

Vlaanderen ontsnapt niet aan de grote maatschappelijke uitdagingen zoals ondermeer transformatie van het economisch DNA, klimaatverandering, vergrijzing, uitputting van grondstoffen, verlies aan biodiversiteit, en milieuvervuiling. Hiervoor moeten adequate oplossingen gevonden worden, die tegelijkertijd een perspectief bieden op duurzame economische groei. Het innovatiebeleid kan hiertoe bijdragen.

De basis voor een geïntegreerd innovatiebeleid moet bestaan uit een breed gedragen en overlegde strategische visie op zowel de maatschappelijke ontwikkelingen als op de wetenschappelijk-technologische en economisch-concurrentiële positionering. Ook zo in Vlaanderen. Vanuit de detectie van uitdagingen en mogelijkheden moeten fundamentele strategische keuzes worden gemaakt en stappen worden uitgetekend om daaraan te beantwoorden.

Door de uitdagingen en behoeften te verbinden met het wetenschappelijk-economisch potentieel komen de strategische niches aan de oppervlakte waarop Vlaanderen moet inzetten, en waarvan de ontwikkeling in Vlaanderen dient verankerd.

Vlaanderen beschikt momenteel echter niet over coherente processen en procedures om bovenstaande oefening uit te voeren. Een grondige onderbouwing van de keuzepolitiek dringt zich op. Maatschappelijke en technologische verkenningsstudies, roadmaps en scenario's dienen de uitdagingen en de hieraan verbonden mogelijke antwoorden in kaart te brengen en op die manier verantwoorde strategische keuzes toe te laten

2.2.2. Meer middelen voor O&O

Innovatie is zonder twijfel een aanjager van economische groei en een must om het economisch weefsel te revitaliseren, te hernieuwen en te transformeren. O&O is hierin een onmisbare schakel.

De SERV blijft voorstander van doorgedreven inspanningen, zowel vanwege de overheid als van het bedrijfsleven, om zo snel mogelijk de Barcelona-norm van 3% van het BBP te halen.

De SERV vindt het positief dat de Vlaamse regering op 2 mei 2011 beslist heeft om een inhaalbeweging uit te voeren voor onderzoek en ontwikkeling door het budget Innovatie in 2011 zelf nog te verhogen met 65 miljoen €.

Belangrijk en positief is ook het meerjarentraject dat voor het budget 'Innovatie' wordt vooropgesteld. Het gaat om een minimaal groeipad voor de lopende legislatuur. Concreet zal het budget voor O&O in 2012 verhogen met minimaal 60 miljoen €. In 2013 komt daar bovenop minimaal 70 miljoen € bij (dus minimaal 130 miljoen € meer dan in 2011). En in 2014 worden minimaal 70 miljoen € extra middelen voorzien, zodat vanaf 2014 er jaarlijks een structurele verhoging van het budget O&O zal zijn met minimaal 200 miljoen € ten opzichte van 2011. Tussen 2012 en 2014 worden m.a.w. minimaal 390 miljoen € extra middelen voorzien voor O&O.

Het pleidooi voor meer middelen voor O&O mag echter niet verengd worden tot een loutere vraag naar meer kwantitatieve input. Volgende kwalitatieve aspecten moeten daarbij in rekening worden gebracht :

- het innovatiebeleid en het daarbij gehanteerde instrumentarium dienen vooral gericht op de outcome (de resultaten). Voor de SERV is het van belang in een eerste fase een goed zicht te krijgen op de mate waarin de ingezette middelen worden gevaloriseerd in sociaal-economische grootheden zoals marktaandeel en marktleiderschap, werkgelegenheid en economische groei;
- een noodzakelijk debat over de optimale verdeling van de middelen over fundamenteel onderzoek, gericht clusteronderzoek en gericht individueel onderzoek door de onderneming;
de overheidsinstrumenten en inspanningen op vlak van O&O moeten een maximaal hefboomeffect op de O&O-bestedingen van ondernemingen resulteren

ren. Het aanscherpen van de innovatiereflex bij ondernemingen draagt bij tot een bredere basis voor de transitie van de economie.

2.2.3. Meer door samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijfsleven

Onze welvaart en welzijn worden meer en meer bepaald door ons vermogen om baanbrekende kennis te ontwikkelen en deze beschikbaar én geschikt te maken voor toepassingen in nieuwe producten, processen en diensten.

Het aangaan van samenwerkingsverbanden tussen ondernemingen, in het bijzonder KMO's en kennisinstellingen, is cruciaal om de Vlaamse innovatieparadox² te doorbreken. Hierdoor wordt de kennisoverdracht geoptimaliseerd en kan kennis vertaald worden op maat van de KMO. Dit kan zorgen voor een multiplicatoreffect van de O&O-inspanningen bij KMO's. Samenwerkingsverbanden stimuleren tevens een cultuur van open innovatie, wat in een globaliserende economie een concurrentiefactor van betekenis is.

De samenwerkingscultuur moet een extra impuls moeten krijgen door een versterking en de verdere ontwikkeling van het intermediaire netwerk en een versterkte financiële ondersteuning van de samenwerkingsverbanden.

2.2.4. Innovatief aanbesteden

Het Pact 2020 stelt voorop dat door innovatieve aanbestedingen in de markt te plaatsen duurzame oplossingen voor sociaaleconomische en maatschappelijke uitdagingen worden gestimuleerd. In het WIP wordt verwezen naar innovatieve aanbestedingen als onderdeel van het innovatiebeleid en het economisch ondersteuningsbeleid.

Innovatief aanbesteden kan een belangrijk instrument vormen voor het ondersteunen van de transitie van de economie. De doelstellingen moeten dan ook afgestemd worden op de strategische keuzes en deel uitmaken van een meerjarenprogramma.

Gepleit wordt voor een voldoende schaalgrootte inzake budgettaire middelen voor innovatief aanbesteden

² Mismatch tussen wetenschappelijk-technologische onderzoek en bedrijfseconomische specialisatie

3. Internationaal ondernemen

3.1. Relevantie

Ondanks de ambitie van het Pact 2020 moet worden vastgesteld dat Vlaanderen enerzijds globaal marktaandeel verliest in snelgroeiende economieën, en anderzijds stabiliseert in het aantrekken van buitenlandse investeringsprojecten³. Het aantal exporterende ondernemingen in Vlaanderen is sedert 2006 vrijwel stabiel gebleven met een neerwaartse knik in 2009⁴.

Door te innoveren (cf. 2) wordt geïnvesteerd in hogere toegevoegde waarde activiteiten. Deze moeten ook internationaal gevaloriseerd worden, naar nieuwe groeimarkten wereldwijd. Innoveren en internationaal ondernemen gaan dan ook samen.

Op deze wijze kan er belangrijke toegevoegde waarde gecreëerd worden voor en door de Vlaamse samenleving. Bij het stimuleren van de exportactiviteiten van de in Vlaanderen actieve bedrijven moet meer dan in het verleden de aandacht gaan naar de opkomende markten. Het zijn immers precies deze markten die het meeste potentieel en opportuniteiten bieden op de lange termijn, eerder dan de mature markten.

Dit komt overeen met de doelstelling ‘internationalisering’, sub 1. uit het Pact 2020: ‘Vlaanderen herwint tegen 2020 zijn in de afgelopen tien jaar verloren aandeel in de wereldexportmarkt en exploreert in veel sterkere mate dan vandaag onbenut potentieel op het vlak van internationalisatie (zowel in goederen als in diensten).’ Om dit te realiseren is het uiteraard van belang om de export meer te richten op groeilanden en in

³ Het Vlaamse Gewest had in 2008 een marktaandeel van 1,01% in de BRIC wat lager ligt dan zes jaar vroeger. Topper is hier Duitsland (6,69%). In 2009 stijgt het marktaandeel naar 1,2%. Voorlopige cijfers geven aan dat ook in 2010 een marktaandeel van 1,2% zal bereikt worden. Het Vlaamse marktaandeel in de nieuwe EU12 lidstaten bedroeg 2,27% in 2008. In vergelijking met 2002 is dat een winst van 0,06 ppt. Dat is echter ruim onder de winst die bvb. Nederland kon optekenen (+ 0,88 ppt). Het Vlaamse Gewest was in 2008 goed voor 0,39 % van de invoer van de Aziatische Tijgers. Net zoals in de buurlanden is dat minder dan in 2002. Het marktaandeel van Vlaanderen in de Next 11 beliep 0,73% in 2008. Op zes jaar tijd groeide het belang van het Vlaamse Gewest in zeer lichte mate. Het marktaandeel van het Vlaamse Gewest in Japan was met 0,40% in 2008, kleiner dan zes jaar eerder. Idem dito voor Noord-Amerika met een aandeel van 0,87% in 2008.

Het belang van de opkomende landen weerspiegelt zich in de samenstelling van het Vlaamse uitvoerpakket. In 2009 zijn de BRIC-landen goed voor 6,6% van de Vlaamse export. In 2002 was dat nog 5,3%. Ook de Next 11 (3,0% in 2009, 2,4% in 2002) en de Oost-Europese landen van de EU12 (4,5% in 2009, 3,1% in 2002) eisen steeds meer hun plaats op in de Vlaamse uitvoer. Enkel de Aziatische Tijgers bleven status quo: 2%, zowel in 2002 als in 2009.

Volgens recent IBM-rapport 2011 Global Location Trends blijkt dat België in 2010 166 buitenlandse investeringsprojecten heeft aangetrokken, wat een verdere daling betekent ten aanzien van de (crisis)jaren 2009 (177 projecten) en 2008 (189 projecten). De zich verder zettende daling steekt af tegen de wereldwijde trend van groei van de buitenlandse investeringen.

Van de 166 projecten in 2010 haalt Vlaanderen er 108 binnen wat een beter resultaat (+39%) is dan in 2009 (78 projecten) en het peil van 2008 (112 projecten) nagenoeg evenaart. Dit blijkt ook uit de cijfers van FIT die ook fusies en overnames omvatten: 155 buitenlandse investeringsprojecten in 2010 tegenover 115 in 2009 (+ 35%).

⁴ Aantal exporterende ondernemingen in Vlaanderen:

2006: 20.233; 2007:20.364; 2008:20.435; 2009: 19.479.

groeisectoren met hoge toegevoegde waarde (twee andere subdoelstellingen van het Pact 2020 inzake internationaal ondernemen).

Maar de belangrijkste hefboomen liggen in de toename van het aantal exporterende ondernemingen en een verdere internationale expansie van Vlaamse ondernemingen die reeds internationaal actief zijn.

3.2. Aanpak

Onderstaande actiepunten dienen gezien als een mogelijke aanzet voor verder overleg, niet als een exhaustieve lijst. De SERV gaat ervan uit betrokken te worden bij de operationalisering door de Vlaamse regering.

Mogelijke actiepunten:

3.2.1. Bewustmaking van het belang van internationalisering.

De Vlaamse overheid stimuleert bij ondernemingen het bewustmakingsproces voor internationalisatie. Dit omvat alle aspecten van het ondernemerschap (niet louter afzetmarktinformatie).

- a) Het huidige instrumentarium, zoals landen- en marktinformatie, exportpromotie, begeleiding en financiële ondersteuning, blijven voornamelijk exportgebonden en gericht op industriële activiteiten. Meer aandacht moet besteed worden aan andere vormen van internationalisering (investeringen in het buitenland en strategische samenwerkingsallianties) en dienstensectoren (creatieve diensten, zakelijke dienstverlening, logistieke diensten,..). Brussel kan uitgespeeld worden als een centrale as in de uitbouw van netwerken en partnerships. FIT moet daarom naast exportpromotor ook optreden als facilitator voor internationale partnerschappen, ondermeer door te investeren in partnersearch. Het buitenslands netwerk in groeilanden moet worden versterkt ten behoeve van Vlaamse ondernemingen. FIT moet op een assertieve manier investeerders najagen en hen overtuigen van de troeven waarover Vlaanderen beschikt. De inspanningen om nieuwe groeimarkten (Next 11⁵, Oost-Europa en de BRIC-landen) te betreden moeten verhoogd worden zonder het belang van de buurlanden hierbij te negeren. Een intensere samenwerking met private aanbieders, een betere, meer structurele inschakeling van de federale diplomatie en een verhoogd gebruik van het netwerk van 'Vlaamse' multinationals moeten dit én-én-verhaal mogelijk maken.

⁵ The Next Eleven (of N-11) zijn: Bangladesh, Egypte, Indonesië, Iran, Mexico, Nigeria, Pakistan, Filippijnen, Zuid-Korea, Turkije en Vietnam.

- b) Ondernemingen hebben niet voldoende aan standaardinformatie en -diensten gericht op exportpromotie, zoals deelname aan beurzen en handelsmissies. Er is behoefte aan specifieke dienstverlening op maat van de onderneming;
- c) De Vlaamse overheid versterkt de wederzijdse positieve band tussen innovatie en internationalisering. Een beleid dat beide beleidsdomeinen meer op elkaar afstemt moet worden versterkt. Daarom is het aangewezen de ondersteunende acties van FIT af te stemmen op het ondersteuningsinstrumentarium van het IWT. De nieuwe vereiste beleidsaccenten (sectoren, markten, vormen van internationalisatie) moeten ook hun plaats hierin krijgen.

3.2.2. Vlaanderen uitspelen als een attractieve vestigingslocatie

In de mate dat Vlaanderen – zoals gevraagd in het SERV-advies van 15 september 2010 - een krachtig flankerend beleid ontwikkelt om de transitie van de industrie te ondersteunen, kan dit ook potentiële investeerders overtuigen van de nieuwe toekomstvolle mogelijkheden van Vlaanderen.

Uiteraard blijft een aantrekkelijk generiek omgevingsbeleid noodzakelijk waarin Vlaanderen zijn troeven ten aanzien van het buitenland duidelijk aantoonst.

3.2.3. Generiek omgevingsbeleid is noodzakelijk maar niet voldoende.

Om Vlaanderen te laten uitgroeien tot een unieke en aantrekkelijke vestigingsregio voor ondernemers, innovatieve investeringen en internationale ondernemingsprojecten zal Vlaanderen, meer dan ooit, een gericht beleid moeten voeren.

Maatwerkbeleid is vereist voor onder meer volgende factoren:

- a) Vlaanderen is een kennisregio met wereldspelers in specifieke speerpunten en unieke kennis in andere domeinen (competentiepolen). De transitie van de industrie moet daarbij als troef uitgespeeld worden;
- b) Vlaanderen is de poort naar Europa en beschikt over uitstekende economische poorten die garant staan voor een doorgroei op langere termijn. De aanwezigheid van uitstekende verbindingen via zeehavens, wegtransport, spoor- en luchthavens en ICT-infrastructuur maken van Vlaanderen een aantrekkelijke plaats voor distributie- en productiecentra;

- c) Brussel is als hoofdstad én van Europa én van Vlaanderen en als vestigingsplaats van heel wat internationale instellingen en hoofdkantoren van ondernemingen een heel sterk merk.

3.2.4. Het uniek loket

Meer doorgedreven acties zijn nodig om meer KMO's op weg te zetten naar internationale expansie. Daartoe dient een enig en laagdrempelig loket te worden georganiseerd voor toegang tot informatie en steunaanvragen niet enkel van FIT, maar ook van IWT en PMV.

Het "uniek loket" voor de ondernemer moet in Vlaanderen verder worden uitgebouwd en snel geoperationaliseerd. Een uniek loket, dat ondernemingen op een pro-actieve en oplossingsgerichte wijze benadert, is een noodzakelijk instrument in de bevordering van de economische bedrijvigheid.

3.2.5. Ondersteuningsinstrumenten

De SERV stelt vast dat de Vlaamse overheid over een arsenaal van instrumenten beschikt om ondernemerschap en internationaal ondernemerschap te ondersteunen. Op zich is dat positief: de Vlaamse overheid doet met heel wat budgettaire middelen inspanningen om tegemoet te komen aan de noden en behoeften van allerlei types van de ondernemingen.

- **Evaluatie van de instrumenten naar outcome.**

Voor de SERV is het essentieel dat die middelen zo efficiënt en zo effectief mogelijk worden ingezet. Zoals ook bij andere beleidsdomeinen is er voor de SERV nood aan een outcome gerichte effectiviteitsmeting, die duidelijk en transparant de meerwaarde van de ingezette middelen aangeeft, in termen van werkgelegenheid, uitgelokte investeringen, het aandeel van innovatieve producten in de totale omzet, toegevoegde waarde, omzet,... Pas dan kan worden ingeschat of de gehanteerde instrumenten een hefboomwerking hebben als motor van economische groei en tewerkstelling, en of de instrumenten moeten worden bijgestuurd en/of versterkt of geheroriënteerd. Dergelijke effectiviteitsmeting draagt bovendien bij tot een grotere coherentie.

- **Coherentie nastreven in het geheel van instrumenten.**

De SERV waarschuwt voor een complex geheel van instrumenten waarin de ondernemer verloren loopt en steunregelingen dan ook ongekend blijven. Coherentie leidt tot transparantie en kan bijdragen tot een accurate allocatie van de steunverlening en een verhoogde slagkracht van de instrumenten in termen van schaalgrootte, kritische massa, bundeling van knowhow en kennis, enz.

De SERV pleit voor meer bundeling, coherentie, en gerichtheid van de ingezette instrumenten op de prioritaire keuzes.

3.2.6. Vergunningenbeleid⁶

Bij het ontwikkelen en ondersteunen van ondernemerschap en internationaal ondernemerschap neemt een stimulerend vergunningenbeleid een belangrijke plaats in.

- **Integratie van vergunningenprocedures**

Volgens de SERV is een eerste vraag, voorafgaand aan de vraag naar integratie/coördinatie van procedures en vergunningen, of er wel via het instrument vergunning moet worden gewerkt.

Wanneer een vergunningsprocedure is aangewezen, pleit de SERV voor een daadwerkelijke integratie van de stedenbouwkundige- en milieuvergunning in één eenge maakte vergunning, naar het voorbeeld van de Nederlandse omgevingsvergunning. Deze vervangt alle vroeger bestaande vergunningen in verband met milieu, ruimte en wonen waardoor sprake is van daadwerkelijke integratie op alle niveaus, van de aanvraag via het één loket, tot en met beroep en handhaving.

- **MER**

Voor *industriële project-MER's* moet worden gezocht naar een verbetering en versnelling door de MER-procedure en vergunningsprocedure beter op mekaar af te stemmen. Vandaag verlopen de MER- en de vergunningsprocedure in Vlaanderen volledig sequentieel: een goedgekeurd MER (of ontheffingsbeslissing) moet bij vergunningsaanvraag worden gevoegd. In feite zouden beide onderdelen deel moeten uitmaken van één traject, waardoor tijdswinst en kwaliteitswinst mogelijk moet zijn. De SERV ontving recentelijk een adviesvraag over een ontwerpdecreet hieromtrent. Hieruit is op te maken dat het uitvoeringsbesluit, waarin de exacte termijnen bepaald zullen worden, van erg groot belang zal zijn om tot een effectieve versnelling te komen.

- **Bindende termijnen in procedures naleven**

De SERV vraagt dat alle bindende termijnen voor advies en beoordeling, voorzien in de regelgeving en vastgelegd in procedures, worden nageleefd. Vandaag is bijvoorbeeld de enige stok achter de deur in de milieuregelgeving een verplichte jaarlijkse rapportage van de termijnoverschrijdingen in de milieuvergunningsprocedure, maar die wordt minimalistisch ingevuld. De SERV vraagt tevens dat de verplichte rapportage zou slaan op naleving van alle beslissingstermijnen en doorlooptijden (bv. ook individuele afwijkingsaanvragen, sectorale afwijkingsaanvragen...).

⁶ Zie ook: SERV-advies versnelling investeringsprojecten, Brussel, 26 mei 2010

3.2.7. Regulators

Efficiënte markten vormen een van de belangrijkste motoren voor het concurrentievermogen en de sociaal-economische prestaties van een economie. Concurrentie tussen aanbieders is in de meeste gevallen gunstig voor innovatie, ondernemerschap en economische groei. De bevordering van de marktwerking en de concurrentie, en het bewaken van publieke belangen, is om al die redenen een centraal onderdeel van overheidsbeleid in westerse landen.

Hiertoe zijn er meer toezichthouders op markten gekomen en is hun positie belangrijker geworden. De al bestaande algemene mededingingsautoriteiten werden versterkt en sectorspecifieke toezichthouders of zgn. onafhankelijke regulators werden opgericht. Zo ook in Vlaanderen.

Er zijn echter duidelijke aanwijzingen dat de structuur en de werking van de Vlaamse regulators voor elektriciteit, gas en water verbeterd kunnen worden. In netwerksectoren met een nuts karakter zijn de *kwaliteit van de dienstverlening* en de *beheersing van de kosten* door de leveranciers en netbeheerders immers primordiaal, die door een performante regulator en toezichthouder dienen gegarandeerd. Tegelijk dienen deze regulators de typische *publieke en sociale belangen* in deze sectoren goed te bewaken (zoals betaalbaarheid, leveringszekerheid en betrouwbaarheid van energie en water, bescherming van consumenten tegen mogelijke marktmacht, ecologische prestaties, en veiligheid en kwaliteit van drinkwater). Dit impliceert dat deze regulators ook de *marktordening* inclusief het toezicht organiseren. Daarnaast vormt ook de transparantie van de werking van deze Vlaamse regulators een aandachtspunt.

Met het oog op de formulering van concrete aanbevelingen terzake, plant de SERV de voorbereiding van een evaluatierapport over de werking van de Vlaamse regulators voor elektriciteit, gas, en water.

4. Energiebeleid

4.1. Relevantie

Met het oog op een stabielere toegang tot energie (Doelstelling 7 van het Pact 2020) is het ten eerste belangrijk om via efficiëntiewinsten de energievraag te beperken. Dat sluit aan bij de Europees aangegane verbintenissen om de energie-efficiëntie te verbeteren. Een verbeterde energie-efficiëntie kan via een (relatieve) daling van de energievraag ook bijdragen tot een daling van de CO₂-emissie tegen 2020 overeenkomstig de Europese aangegane verbintenissen.

Ten tweede is het belangrijk om de productiecapaciteit voor elektriciteit uit te breiden, waarbij het aandeel elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve WKK aanzienlijk stijgt, zoals in Vlaanderen vereist zal zijn in uitvoering van de Europese richtlijn hernieuwbare energie.

Ten derde moet het elektriciteitsnet worden omgevormd tot een internationaal goed geïnterconnecteerd en slim net waarop decentrale productie-eenheden en nieuwe toepassingen kunnen worden gekoppeld.

Uit de één-meting blijkt dat Vlaanderen nog steeds een relatief hoog energieverbruik heeft en in een zwakke positie staat omdat het voor de energiebevoorrading afhankelijk is van enkele grote verdelers voor de invoer en distributie.

4.2. Aanpak

Onderstaande actiepunten dienen gezien als een voorzet van mogelijke concretisering, niet als een exhaustieve lijst. De SERV gaat ervan uit betrokken te worden bij de operationalisering door de Vlaamse regering.

4.2.1. Naar meer energie-efficiëntie

- Grondige evaluatie van het energie-efficiëntiebeleid: Een grondige evaluatie van het gevoerde energie-efficiëntiebeleid is dringend nodig. Er zijn immers indicaties dat het beleid kostenefficiënter kan, dat de subsidies inzake energiebesparing op de diverse niveaus beter op elkaar afgestemd kunnen worden, dat het beleid de lagere inkomensgroepen onvoldoende bereikt, dat de reboundeffecten moeilijk gecounterd worden, dat de administratieve lasten onnodig zwaar zijn, ...
- Nood aan verdergaand energie-efficiëntiebeleid: Bijkomende inspanningen zijn nodig om de energie-efficiëntie sneller en verdergaand op te drijven om zo het absolute energieverbruik te verminderen. Het absoluut energiegebruik blijft immers hoog. Overigens behoren energie-efficiëntieverhogende maatregelen tot de

meest kostenefficiënte pistes om de klimaat- én de hernieuwbare energiedoelstellingen te realiseren.

- Voldoende begeleiding en ondersteuning voor ondernemingen en particulieren die investeren in energie-efficiëntie. Voor de grotere ondernemingen moeten de discussie over de opvolging van de convenanten dringend opgestart worden. In de hierboven gevraagde evaluatie zullen ook de REG-openbare dienstverplichtingen aan bod moeten komen, evenals de rol van de netbeheerders hierin. Voor de kleinere ondernemingen kan verder worden gewerkt via het systeem van energieconsulenten.

4.2.2. Naar bijkomende productiecapaciteit, met meer hernieuwbare energie en WKK

- Debat over de bijsturing van het groenestroomondersteuningsbeleid en het hernieuwbare energiebeleid in het algemeen: Het hernieuwbare energiebeleid kan effectiever, efficiënter, rechtvaardiger en met meer rechtszekerheid voor de particulieren en ondernemingen die investeren in hernieuwbare energie. Ook kunnen de sociaal-economische bonuseffecten van het beleid (bv. de groei en werkgelegenheid in de Vlaamse hernieuwbare energietechnologiesector) vergroten. Dat vergt een LT-visie over wat men met hernieuwbare energie in Vlaanderen precies wil bereiken en welke hernieuwbare energietoepassingen men waar en wanneer wil ondersteunen, zodat het beleid zich vervolgens bewust op deze doelen kan richten. De SERV heeft met een uitgebreid informatiedossier alvast een voorzet gegeven voor het debat hierover en zal eind juni een advies over het Vlaamse hernieuwbare energiebeleid formuleren.
- Focus op groene warmte: Zonder vooruit te lopen op de hierboven vernoemde meer fundamentele discussie over het hernieuwbare energiebeleid, is het duidelijk dat groene warmte vaak één van de meest kostenefficiënte manieren is om hernieuwbare energie op te wekken, maar dat deze interessante pistes vooralsnog onderbelicht is.
- Aanpak niet-financiële barrières voor bijkomende elektriciteitsproductiecapaciteit: Nieuwe investeringen in elektriciteitsproductiecapaciteit in Vlaanderen zijn dringend noodzakelijk en een lange termijnstrategie is hiervoor nodig. Daarin moet gestreefd worden met een goede, evenwichtige energiemix op basis van de verschillende primaire energiedragers. Concreet moet een raamwerk ontwikkeld worden om nieuwe investeringen te faciliteren (versnellen investeringsprojecten). België én Vlaanderen en de verschillende instanties binnen Vlaanderen moeten dringend werk maken van een goede afstemming en samenwerking inzake het verlenen van concessies, vergunningen, toegang tot de netten, etc. Ook andere niet-financiële barrières moeten dringend aangepakt worden bijv. door draagvlakverbreding, innovatie, ...

4.2.3. Naar een goed geïnterconnecteerd en slim net waarop nieuwe productie-eenheden kunnen worden gekoppeld

- Verbeterde interconnectie: de elektrische interconnectie tussen België en haar buurlanden moet versterkt worden
- Gerichtte netontwikkeling: Nieuwe investeringen in elektriciteitsnetten zijn nodig, niet alleen omdat het net verouderd is en vaak onvoldoende uitgebouwd om nieuwe eenheden te kunnen aankoppelen, maar ook omdat het onvoldoende geschikt is om met een toenemend aandeel (intermittente) hernieuwbare energie om te kunnen gaan. Om de kosten van netontwikkeling te beperken is het nodig van te voren bewuste keuzes te maken omtrent het gewenste energiesysteem, aangezien die belangrijke implicaties hebben voor de vereiste netontwikkeling. Dat impliceert dat netontwikkeling niet enkel aan de netbeheerders kan worden overgelaten, maar een bredere discussie vergt.

5. Werk: Meer mensen aan de slag, in meer werkbare jobs en in gemiddeld langere loopbanen

5.1. Relevantie

Binnen de doelstellingen van het Pact 2020 met betrekking tot de arbeidsmarkt (doelstelling 9 en 10) staan twee aspecten centraal: de verhoging van de enerzijds de werkzaamheidsgraad en anderzijds en op overeenkomende wijze de werkbaarheidsgraad (in het algemeen alsook van de kansengroepen).

Op beide aspecten dient ingezet opdat talenten maximaal aan het werk worden gesteld en gehouden zodanig dat de toekomstige groei en dus ook onze welvaartsopbouw kan worden gevrijwaard. Immers, de huidige en verder te verwachten krapte op de arbeidsmarkt dreigt een structureel probleem te worden. De demografische factor vormt hierbinnen maar één gegeven.

Met andere woorden: meer mensen aan de slag, in meer werkbare jobs en gemiddeld langere loopbanen.

De doelstelling omtrent het terugdringen van het aantal kortgeschoolden alsook de ongekwalificeerde uitstroom (doelstelling 11) is vanuit eenzelfde bezorgdheid eveneens prioritair en staat vandaag nog zeer ver af van de doelstelling die het pact 2020 vooropstelt.

5.2. Aanpak

Onderstaande actiepunten dienen gezien als een mogelijke aanzet voor verder overleg. De SERV gaat ervan uit betrokken te worden bij de operationalisering door de Vlaamse regering. Met betrekking tot de band tussen de aanpak binnen de domeinen werkgelegenheid en armoede verwijst de SERV ook naar zijn voorstellen inzake de alternatieven voor de jobkorting die op 5 mei 2011 aan de Vlaamse Regering werden overgemaakt.

5.2.1. Werkzaamheid

- het bevorderen van de re-integratie van niet (meer) actieven, onder meer bij de vijftigplussers, via specifieke opleiding en begeleiding, via het toetsen van nieuwe beleidsmaatregelen op de mate waarin ze bijdragen aan de re-integratie en via het wegwerken van inactiviteitsvallen;

- in het kader van het beleid inzake Evenredige Arbeidsdeelname en het verder ontwikkelen van aandacht voor laaggeletterdheid en armoede: met oog op versterking van de resultaten, verdieping van de inspanningen voor kansengroepen met focus op personen met een arbeidshandicap en personen van allochtone afkomst;
- voor personen die omwille van persoons- en/of maatschappij gebonden redenen, niet, niet meer of nog niet terecht kunnen in het normaal economisch circuit, worden gepaste tewerkstellingsvormen voorzien. In dit kader is het belangrijk dat er voldoende gepaste tewerkstelling wordt voorzien zowel binnen de reguliere als de sociale economie, in functie van de afstand tot de arbeidsmarkt. Hierbij dient aandacht besteed aan de kwaliteit van de arbeid, de duurzaamheid van de tewerkstelling en in casu de doorstroom naar het normaal economisch circuit;

5.2.2. Werkbaarheid

- het streven naar meer werkbaarheid wordt gekoppeld aan het verder innoveren van de arbeidsorganisatie. Belangrijk is dat bestaande initiatieven, zoals de Competentiepool en de ESF-oproepen worden gecontinueerd;
- wat de afzonderlijke werkbaarheidsdimensies betreft, zal een toolkit met dimensie specifieke instrumenten (onder andere een nog te ontwikkelen meetinstrument dat op ondernemingsniveau kan gehanteerd worden) ter beschikking worden gesteld van het sociaal overleg en de ondernemingen. Specifiek voor de dimensie 'combinatie werk en gezin' zijn bijkomende ondersteunende maatregelen noodzakelijk, ook voor zelfstandigen;
- vertrekkende van een gedetailleerde stand van zaken komt Vlaanderen tot een versnelde uitbouw van de basis- en de gespecialiseerde loopbaandienstverlening voor werkzoekenden, werknemers en zelfstandigen. Loopbaandienstverlening moet een arbeidsmarktinstrument worden dat proactief en preventief aangewend wordt, en niet enkel curatief zoals nu al te vaak het geval is. Een breed gedragen campagne is hiervoor noodzaak. Aan de aanbod zijde moet geïnvesteerd worden in een gevarieerde dienstverlening die alle relevante expertise en actoren mobiliseert zodat de loopbaandienstverlening de kansengroepen bereikt, maar niet alleen de kansengroepen.

5.2.3. Talent

- de modularisering, reeds veralgemeend in het Deeltijds Beroepssecundair Onderwijs, wordt ook verder uitgebouwd in de andere onderwijsniveaus. Essentieel element bij de modularisering is het afleveren van kwalificerende deelattesten. De hervorming van het secundair onderwijs is voldoende diepgaand om de onderwaardering van het BSO en TSO volledig weg te werken. Ook de opleidingscurricula worden zo opgemaakt dat ze aantrekkelijk en toekomstgericht zijn, m.a.w.

meer gericht op competentieontwikkeling, volgens activerende methodieken, met voldoende leertrajectbegeleiding. Ook de lerarenopleiding en – begeleiding wordt hieraan aangepast;

- het realiseren van een goede oriëntering in het secundair onderwijs, gerichte sensibiliseringscampagnes naar BSO en TSO, automatische toekenning van studiebeurzen naar de doelgroepen die meeste nood hebben aan die tegemoetkoming en het accorderen van de beursbedragen aan de werkelijke studiekosten; uitbouwen van een laagdrempelig en aantrekkelijk HBO, studiebegeleiding op maat;
- meer nadruk op bedrijfs- en functieoverstijgende opleiding, zowel voor werkenden, werkzoekenden als zelfstandigen. Een stimulering van bedrijven en sectoren, werknemers, werklozen en zelfstandigen moet ertoe leiden dat de aandacht voor investering in opleiding blijft zodat zowel de productiviteit van de onderneming als de inzetbaarheid, ontwikkelingskansen en de loopbaancompetenties van de werknemers en werkzoekende verhoogt. Voor werkzoekenden is ook een verdieping van de opleidingsinitiatieven noodzakelijk, onder meer door via uitgebreide opleidingen en door de opleidingsinitiatieven nog meer afstemmen op de huidige en toekomstige (onder meer omwille van de te verwachten uitstroom) knelpuntberoepen;
- uitvoeren van de SERV-aanbevelingen met betrekking tot de stimuli voor opleidingen op de werkvloer en opleidingen voor werknemers. Deze aanbevelingen omvatten onder meer: het verbeteren van het statuut 'leren en werken', het wegwerken van de beschotten tussen de stelsels voor werkenden, werkzoekenden en ondernemers, het creëren van een opleidingsmarkt en het faciliteren van de combinatie leren en werken. Dit laatste zowel vanuit het oogpunt van de werknemer (en onder andere de vraag naar meer flexibiliteit) als vanuit het perspectief van de arbeidsorganisatie. Uitbouw van werkplekleren is belangrijk;
- vertrekkende vanuit een grondige evaluatie van de inspanningen op de verschillende EVC domeinen tot op heden, komen tot een versterkte en geïntegreerde EVC-visie en -beleid, zowel binnen onderwijs, als op de arbeidsmarkt waarbij het zichtbaar maken van competenties centraal komt te staan in het competentiebeleid en waarbij een grotere effectieve impact van het beleidsinstrumentarium gerealiseerd wordt.

6. Armoede

6.1. Relevantie

De Vlaamse Regering heeft van de strijd tegen armoede een topprioriteit gemaakt. In het Pact 2020 verbindt zij er zich toe om de armoede en sociale uitsluiting tegen 2020 sterk te verminderen. Volgens het Pact 2020 mag in Vlaanderen niemand nog een inkomen onder de armoederisicodrempel hebben in 2020⁷.

Uit de recente Vlaamse Armoedebaremeter blijkt dat in het algemeen Vlaanderen het niet zo slecht doet in vergelijking met vele andere Europese landen. Het armoederisicopercentage (berekend op basis van de regionale armoederisicodrempel⁸) blijft in Vlaanderen hangen op 11,8 procent (2009). We situeren ons in 2009 op de 5de plaats in de EU27, dat is beter dan de jaren voordien. Bij de personen ouder dan 65 jaar haalt Vlaanderen met een armoederisico van 23% maar de 22^e plaats binnen de EU-27.

De absolute cijfers blijven echter zorgen zorgwekkend. In Vlaanderen werden in 2009 nog 725.000 mensen, of 1 op de 8 Vlamingen geconfronteerd met een risico op armoede. Gezinnen met kinderen waar niemand werkt (72%), niet-EU-burgers (46%), en eenoudergezinnen (28 %) worden het zwaarst getroffen. Bij niet-EU-burgers (personen die niet over de Belgische nationaliteit of de nationaliteit van een van de andere EU-lidstaten beschikken) ligt de armoedegraad 4 keer hoger dan bij EU-burgers (inclusief Belgen). Bij de werkenden situeert zich 4% onder de armoederisicodrempel, bij de werklozen loopt dit aandeel op tot 23 %.

Als de armoedecijfers op gezinsniveau worden bekeken blijkt dat 14,2% van het aantal gezinnen in Vlaanderen (370.000 in aantal) de EU-armoedegrens niet haalt.

De cijfers inzake kinderarmoede zijn nog schrijnender. In 1997 werd 4 procent van de kinderen geboren in een kansarm gezin. In 2009 is dat cijfer verdubbeld naar 8,3 procent. Dat betekent dat het streefcijfer van 3,8 procent geboorten in kansarme gezinnen - zoals vooropgesteld door het Pact 2020 - verder weg is dan ooit.

⁷ Doelstelling 13, sub 1 en 2 van het Pact 2020 stelt "In 2020 ligt het aandeel inwoners dat leeft in armoede en geconfronteerd wordt met sociale uitsluiting laag in vergelijking met de best presterende EU27-landen. Dit houdt in dat in 2020 in Vlaanderen elk gezin ongeacht de samenstelling minstens een inkomen heeft dat de Europese armoededrempel bereikt".

⁸ De Europese actieplannen stellen dat een persoon risico loopt op financiële armoede als zijn of haar netto beschikbaar equivalent huishoudinkomen lager ligt dan de armoederisicodrempel (na alle sociale transfers). De Belgische armoederisicodrempel wordt berekend door 60% te nemen van het mediaan equivalente beschikbare huishoudinkomen van alle Belgen. Aangezien Vlaanderen als een aparte entiteit vergeleken wordt met de andere Europese landen, wordt een eigen regionale Vlaamse armoederisicodrempel berekend. De berekeningswijze van deze drempel blijft identiek (60% van het equivalente mediaan beschikbare huishoudinkomen), maar het gaat om het mediaan beschikbare huishoudinkomen van de personen in het Vlaamse Gewest en dus niet van alle Belgen.

Al deze cijfers (weliswaar beperkt tot het jaar 2009) maken dat om de doelstelling van het Pact 2020 benaderen, laat staan te realiseren (725.000 personen boven de armoedegrens krijgen!), een intensieve en gecoördineerde aanpak nodig is.

6.2. Aanpak

Over het VAPA heeft de SERV reeds bij herhaling gesteld dat dit de aangewezen weg is om via een horizontale aanpak armoede te tackelen⁹. De uitvoering van het VAPA 2010-2014 is dan ook cruciaal.

Bij de concrete aanpak van het VAPA 2010-2014 zijn volgende acties prioritair:

6.2.1. Uitwerking en toepassing van de armoedetoets

Armoedebeleid dient een inclusief beleid te zijn. Dit veronderstelt dat op vele beleidsdomeinen maatregelen zich opdringen om uitsluitingsfactoren te verhinderen. Zowel bestaande als nieuwe maatregelen moeten tegen het licht worden gehouden om uitsluitingsmechanismen op te sporen.

De SERV pleit voor het veralgemeend toepassen van de armoede-impactanalyse (armoedetoets) als aangewezen instrument om de gevolgen van regelgeving op de situatie van personen in armoede systematisch te toetsen.

6.2.2. Duurzame toeleiding tot de arbeidsmarkt

Bovenstaande gegevens illustreren het belang van duurzame toeleiding tot de arbeidsmarkt in de strijd tegen armoede. De SERV pleit ervoor om specifiek voor personen in armoede de bestaande drempels naar een duurzame werkgelegenheid bij prioriteit aan te pakken. Via specifieke trajecten dienen personen met een armoedeproblematiek, op hun maat, zo snel en efficiënt mogelijk aan het werk geholpen.

Bestaande initiatieven zoals onder meer de geïntegreerde welzijnstrajecten (W²), de VDAB-armoede-trajecten, arbeidszorg, Jobkanaal, .. verdienen hierbij speciale aandacht. Zoals voorgesteld kunnen bijkomende initiatieven het beoogde resultaat helpen verzekeren. Uiteraard dienen deze voorwerp te zijn van voorafgaandelijk overleg met de sociale partners.

⁹ Onder meer In "SERV-stapstenen voor de nieuwe Vlaamse regering" (10 juni 2009): "Zoals intussen reeds geconcretiseerd in meerdere (Vlaamse) actieplannen ter bestrijding van de armoede vergt een degelijk beleid een integrale aanpak en een gecoördineerd ageren in tijd en ruimte op vele beleidsdomeinen en door meerdere overheden. Werkgelegenheid, huisvesting, onderwijs, welzijns- en gezondheidszorg, cultuur en sport vormen evenveel beleidsdomeinen waar Vlaanderen verder hefbomen dient te ontwikkelen om armoedesituaties te voorkomen en/of terug te dringen. De SERV ondersteunt de structurele aanpak via het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding en de jaarlijkse actualisaties ervan en vraagt dat deze ten gronde met de sociale partners worden overlegd binnen het VESOC. Het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding dient te getuigen van een fundamenteel horizontale, geïntegreerde aanpak."

6.2.3. Netwerkvorming tussen diensten realiseren

Het komt nog te vaak voor dat meerdere instanties zich bekommeren over bepaalde aspecten van een persoon in armoede zonder onderling van mekaar op de hoogte te zijn. Het spreekt voor zich dat dit niet bijdraagt tot een grotere efficiënte en soms gewoon onproductief is (bvb. persoon in armoede die in traject naar werk zit maar zich (herhaaldelijk) dient aan te melden tijdens werkuren bij een welzijnsvoorziening voor een aspect van zijn problematiek).

Vertrekkende van de reële positie van de persoon in armoede dient een werkbare wijze van netwerking tussen diensten te worden ontwikkeld. Dit dient te resulteren in een betere dienstverlening via samenwerking en gerichte doorverwijzingen.

Een geïntegreerde dienstverlening kan bijdragen tot administratieve vereenvoudiging en leiden tot een betere rechtenopname voor de (“kansarme”) burger. Personen die op basis van een (al dan niet federaal) statuut in aanmerking komen voor bepaalde rechten dienen deze automatisch te verkrijgen.